

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

725.031

1960

Szerző: *Keresztényi Nándor*

Cím:

Ez történt Angyalföldön

Ezer oldalra való adat-anyag — Öreg harcosok emlékeinek — Emlékeztető

és történelemkönyv készült

1960. dec. 25.

Ezti Harlap,

Helyszám

(Köt. v. füz.) (Oldal)

(Idő)

(Hely)

Az inspekcio megkezdodott, elfoglalja helyet az ugyeletes, s feszulten var, vajon ma ki lep be a XIII. kerületi partbizottsag ajtaján, dossziéval, levélborítékkal, esetleg üres kézzel, de sok-sok mondanivalóval. S a kijelölt, az újságban is meghirdetett időpontban meg is érkezik néhány idősebb férfi, sosem látták egymást, élményeik azonban, mint kiderül, közösek. Bele is melegednek a beszélgetésbe, javítnak a másik szaván, hogy így talán pontosabb lenne az a húsz-harminc évvel ezelőtti dátum, s hogy a Jancsics-réten én is ott voltam, amikor..."

Könyvszerkesztő-inspekcio

Angyalföld története kerekedik majd ki a magnetofon-szalagra ve't elbeszélésekből, a borítékba zárt, kézzel írt vagy gondosan legépelte emlékezésekből, az évtizedekkel ezelőtti felteit, s most, a felhívásra elküldött sarga újságkivágásokból, cipóutalványokból, kenyérjegyekből...

Ujfajta módját választották az angyalföldi történelem feldolgozásának: nem egy-két kutató, szociográfus írja le — mindenki hozzájárulhat a nagy munkához.

— Eddig már vagy százötven-kétszázan kerestek fel bennünket a szokásos kedd és csütörtök délutáni inspekción — mondja Simon Gusztávné, titkára annak a bizottságnak, amely főleg munkásokból alakult az anyag válogatására, megrostálására, s később az ebből születő könyv megírására. Kísérletek egyébként már eddig is voltak erre.

— 1953-ban — folytatja Simon Gusztávné — megjelent például egy kiadvány, „Vaskerület” címen, de nem elég igényes, tartalma is szegény. S most? Annyi anyagot gyűjtöttünk máris össze, hogy abból kitelne ezer könyvoldal is...

Élmény és tanulmány

Emlék bizony sok lehet a régi Angyalföldről. A páncélszekrényből előkerül néhány levél. Felöltös komolysággal szól Barna Róberté, aki rajvezető a 33. számú Kilián-út-törőcsapatban, mégis nem kevés tapasztalata lehet a történetek gyűjtésében, mert ezt írja: „Rajom már két éve részt vesz a forradalmi nyomolvasó munkában, sok munkásmozgalmi emberrel kerültünk kapcsolatba, az egy részükkel folytatott beszélgetést a Hősök Könyvében lejegyeztük, de sok feldolgozatlan anyag is birtokunkban van. Mindezeket szívesen bocsátjuk betekintésre.”

Fazekas Kálmán Győr megyéből küldi levelét, Segesdi Lajos a szemközti Obudáról egész kis tanulmányt ír: „Angyalföld és Vizafogó a századfordulóban” címmel. S megszólalnak a kerület veteránjai, volt illegális kommunistái is — kitárul a kétszázéves városrész múltja, az 1860-as évektől, amikor az első malok és gyárak épültek, a máig, amikor már többek között

a Thälmann utcai lakótelep fényre, modern lakásaira büszke Angyalföld.

A munkásmozgalom fellegvára

Egész kötetre való például a kerület veterán munkásharcosainak névsora.

— Itt született meg tán először a proletárszolidaritás egyik fő formája, a lakbérbojkott — mondja egyikük, az ősz hajú Alzner Lajos, aki 1902-ben költözött Budafokról Angyalföldre, s a Jancsics-réten választották a munkásság képviselői politikai biztossá 1919-ben. — Nem fizették a drága béreket a „Hétházban”, a „Tizenháromházban”, s egyre terjedt a kerület más részeiben is ez a példa. Amikor pedig a rendőrség utcára rakta a munkáscsaládok százait, esténként feltörték a lakatokat, visszavisszaköltöztek. Izgalmas idők voltak azok — tán nem volt olyan nap, hogy be ne tört volna egy-egy rendőrfej a vasasok, kőművesek, bűtorszállítók ütésétől. Persze, működtek a rendőrkardok is...

A Váci úti tüntetésekről alighanem külön fejezet lesz a születőben levő kerület-történetben.

— 1860-nal kezdjük a könyvet — mondja Simon Gusztávné. — Akkor kezdődött ugyan is az egykor mocsaras, Dunától el-elárasztott, majd feltöltött városrészben az ipartelepítés, s mi főleg a munkásmozgalom fejlődését akarjuk figyelemmel kísérni. Gazdag dokumentációval rendelkezünk az 1945—48-as esztendőkről, de kevés az anyagunk még az 1940—45-ös évekről.

— Meddig folytatják az anyaggyűjtést?

— Ugy tervezzük, hogy május elsejére befejezzük. Akkor kezdődik a már most is hatalmas, írásrengeteg válogatása. Erre a munkára négy hónapot számunk, a megírásra egy évet, talán még többet is — nem akarjuk elhamarkodni. Segítenek a megírásban, az anyag rendszerezésében hivatásos történészek és írók is.

Az idősebbeknek emlékeztül, a fiataloknak nevelésül szánják ezt, a kerület történelemkönyvét.

Keresztényi Nándor